

**Програма
розвитку кафедри періодичної преси
Інституту журналістики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
на 2019 – 2024 рр.**

Вступ

Кафедра періодичної преси була біля витоків створення спочатку відділення журналістики в структурі філологічного факультету, а потім – факультету журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В основу діяльності кафедри від початку було закладено важливі складники: журналістська майстерність і професійність, журналістська творчість, академічна ґрунтовність.

Ці традиції, започатковані ще в далекому 1947 році, викладачі кафедри намагаються підтримувати та примножувати й надалі. Так, у складі кафедри – 8 членів Національної спілки журналістів, 3 – Заслужені журналісти України, 100% членів кафедри мають досвід роботи у засобах масової інформації, 4 й зараз активно співпрацюють у цій сфері.

Основне призначення кафедри – через освіту й науку, професійну діяльність і творчість пропагувати традиції й нові знання про журналістику, як традиційну, так і інтернет-журналістику, про специфіку друкованих та електронних періодичних видань, їх структуру, виробництво та жанри, вчити студентів фахової майстерності на кращих зразках як вітчизняних, так і зарубіжних медій, вміло володіти словом та жанровим розмаїттям. Важливою місією кафедри буде також поширення серед студентів знань щодо правового регулювання сучасних медій, міжнародних стандартів журналістської діяльності, права на свободу слова, знань і навичок роботи журналіста-розслідувача.

Згідно з Положенням про кафедру Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 4 червня 2007 року, кафедра

періодичної преси здійснювала й надалі буде здійснювати свою діяльність за такими напрямками: навчально-методична робота, науково-дослідна робота, підготовка професорсько-викладацького складу, виховна робота серед студентів, а також міжнародні освітні й наукові зв'язки.

Кафедра є випусковою для освітнього рівня «бакалавр» спеціальності «061 - Журналістика».

Навчально-методична робота

Основним завданням кафедри є активна участь членів кафедри у навчальному процесі Інституту журналістики. Кафедра забезпечує викладання журналістського фахового спрямування на спеціальності «журналістика» на всіх освітньо-кваліфікаційних рівнях. До таких дисциплін належать:

- «Теорія журналістики»,
- «Міжнародні стандарти журналістської діяльності»,
- «Медіарегулювання»,
- «Основи журналістики»,
- «Журналістське розслідування»,
- «Газетно-журнальне виробництво»,
- «Жанри в інтернет-медіа»,
- «Бренд-журналістика»,
- «Політична журналістика»,
- «Агенційна журналістика»,
- «Кросмедійна журналістика»,
- «Аналітично-публіцистичні жанри»,
- «Інформаційні жанри»,
- «News Production» (англ.мовою) та інші.

Завданням кафедри є і буде вироблення у студентів методологічного мислення у межах свого фаху. Відтак кафедра повинна бути готова під час

занять та на консультаціях давати відповіді на проблемні питання медіадіяльності в сучасних умовах. З цією метою необхідно практикувати оперативне проведення круглих столів, зустрічей, диспутів із залученням експертів з медіагалузі та відомих журналістів.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 29 квітня 2015 року за № 266 «Про затвердження переліку знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої школи» була сформована нова галузь знань «06 – Журналістика». Відтак, кафедра періодичної преси стає однією з випускових для всіх освітніх програм цієї галузі в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Такі дисципліни кафедри як «Теорія журналістики», «Основи журналістики», «Міжнародні стандарти журналістської діяльності», «Газетно-журнальне виробництво», «Жанри в інтернет-медіа», «Медіарегулювання» та інші мають органічно увійти до нормативної (обов'язкової) частини майбутніх навчальних планів ВДМР, РЗГ, МП. Таке бачення дисциплін кафедри у структурі майбутніх навчальних планів Інституту журналістики буде цілком відповідати новим журналістським стандартам в освітній галузі, які розробляє МОН України.

Одним із пріоритетів навчально-методичної роботи кафедри на 2019 – 2024 рр. стане постійне оновлення робочих навчальних програм, текстів лекцій та планів проведення семінарських та практичних занять відповідно до тих викликів та стратегій, які є в сучасному інформаційному просторі та професії журналіста. Повною мірою це стосується й розробки та написання навчально-методичних комплексів, посібників та підручників, які б відображали новітні тенденції розвитку медіагалузі.

Відтак, у методичному плані викладачам кафедри необхідно переорієнтуватися на новітні форми подання матеріалу на лекціях, семінарах та практичних заняттях з використанням сучасних навчальних технологій, а також поживлявати заняття дискусіями, проведенням виробничих ситуацій тощо. У цьому плані важливе значення буде мати залучення до навчального

процесу провідних фахівців медіагалузі, відомих журналістів, вивчення роботи редакційних колективів безпосередньо на виробництві під час занять та проходження практик. Ефективність таких заходів буде незаперечною: безпосереднє спілкування студентів з журналістами-практиками розширить їх знання та уявлення про майбутній фах.

Важливим складником навчально-методичної роботи кафедри буде також й упровадження системи контролю якості підготовки та викладання навчальних дисциплін та загалом якості надання освітніх послуг студентам Інституту журналістики. В цьому плані надзвичайно важливим стане обговорення на кафедрі навчально-методичних комплексів, взаємовідвідування викладачами занять, виступи членів кафедри на засіданнях кафедри з науковими повідомленнями щодо аналізу теоретичних та практичних досліджень у сучасному медіапросторі, анкетування студентів, рейтингування курсів, участь у щорічному конкурсі на звання «Кращий викладач Інституту журналістики», та запровадження інших методів, що стануть у нагоді для визначення рівня освітніх послуг, які будуть надавати члени кафедри відповідно до навчальних планів Інституту журналістики.

Науково-дослідна робота

Науково-дослідна робота кафедри буде проводитися відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (2011 р.), Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), Програми розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2014 – 2024 рр., Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018 – 2025 рр., Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (2018 р.), «Етичного кодексу університетської спільноти» (2017 р.) та інших документів вищої школи. Відтак діяльність членів кафедри буде спрямована на формування наукової школи кафедри періодичної преси

Інституту журналістики. Це буде відображатися, передусім, як на рівні залучення студентів бакалаврських та магістерських програм до створення відповідних інформаційних проектів та наукових досліджень у медіагалузі, так і на рівні співпраці з аспірантами кафедри. Зокрема важливою ланкою в цьому напрямі стане підготовка портретних нарисів про випускників факультету/Інституту журналістики, провідних журналістів ЗМІ та відомих науковців Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Таку роботу можна розглядати та розцінювати як підвищення іміджу не тільки Інституту журналістики, а й загалом університету. Багато таких робіт вже поповнили та будуть і надалі поповнювати фонди електронного музею Інституту журналістики.

Перспективною науковою темою кафедри є і залишається «Українська преса: перелік, структура, діяльність», що передбачає аналіз розвитку періодичних видань України, як друкованих, так і електронних, осмислення їх жанрової палітри, професійної майстерності журналістів, розуміння майбутніх тенденцій розвитку медій у глобалізованому інформаційному світі. Ймовірно, результатом такого дослідження стане серія публікацій у фаховій науковій періодиці, а згодом – і колективне наукове дослідження.

Характерною прикметою науково-дослідної роботи кафедри стало і буде продовжено в 2019 – 2024 рр. колективне видання навчальних посібників, присвячених актуальним питанням функціонування системи засобів масової інформації. Серед тих, що вже є в активі наукових досліджень кафедри – «Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво» (2010 р., з грифом МОН України), «Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво» (2012 р., 2-ге вид., перероб. і допов., з грифом МОН України), «Журналістська майстерність» (2015 р.), «Преса в системі засобів масової комунікації» (2017 р.) та ін.

У 2019 – 2024 рр. планується написання колективного кафедрального видання «Новітні тенденції сучасних медій».

Важливим складником науково-дослідної роботи кафедри є і буде публікація членами кафедри індивідуальних навчальних підручників та посібників щодо аналізу сучасних проблем медіагалузі, її окремих теоретичних та практичних аспектів. Основа для такої співпраці вже закладена. Це – навчальний посібник з грифом МОН України «Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації» проф. Приступенко Т.О., навчальний посібник «Політична журналістика» доц. Воронової М.Ю., навчальний посібник «Журналістське розслідування» доц. Глушка О.К., навчальний посібник «Журналістський фах: інформаційні жанри» доц. Радчик Р.В., монографія «У всякого своя доля» доц. Підлуцького О.Г., що була надрукована у Словаччині, навчальний посібник «Газета – соціотворча структура і підприємство» доц. Кобинець А.В. та ін.

Така науково-дослідна робота членів кафедри буде продовжена і в майбутньому. Зокрема, планується у 2019 – 2024 рр. видання монографії «Теорія та практика публіцистичного портрету», а також навчальних посібників «Аналітичні жанри», «Практикум: журналістика і творчість», «Модель сучасного друкованого видання», текстів лекцій «Спеціалізація журналіста: видова, тематична й жанрова», «Електронні та друковані видання: взаємодія чи конкуренція», «Карикатура та шарж як вид ілюстрації у пресі», «Журналістське розслідування як жанр в електронних медіа», «Методи журналістського дослідження в інтернет-виданнях» та ін.

Члени кафедри у 2019 – 2024 рр. також активно братимуть участь у випуску фахових наукових видань – міжвузівського наукового журналу «Образ» (заснований Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Сумським державним університетом), «Актуальні питання масової комунікації», «Наукові записки Інституту журналістики», та «Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка Серія: «Журналістика»».

У 2019 – 2024 рр. буде продовжена участь членів кафедри та підготовка їхніх виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, засіданнях круглих столів, колоквиумах, присвячених актуальним питанням розвитку сучасних медій. Така діяльність кафедри засвідчить активну участь її членів у науковій розробці вітчизняних стратегій розвитку інформаційного простору нашої держави.

Важливим напрямом науково-дослідної роботи кафедри буде також наукова відповідальність її викладачів за зміст і оформлення наукових публікацій, їх участь у наданні консультацій аспірантам і студентам (передусім – магістрам), які виявлять здібності до наукового пошуку, пов'язаного з важливими питаннями дослідження медіагалузі.

Особливого значення в науково-дослідній діяльності кафедри буде набувати публікаційна активність та дослідницька робота членів кафедри щодо проблем функціонування сучасних медій, а відтак і підготовка наукових розвідок, які б могли бути розміщені в міжнародних наукометричних базах – Scopus, Web of Science, Copernicus.

Робота серед студентів з професійного виховання

Важливим чинником діяльності кафедри буде залишатися виховна робота, спрямована на професійне зростання студентів. З цією метою кожен викладач кафедри повинен активно залучати студентів до наукової й професійної співпраці, опікуватися їхнім професійним становленням. На інтернет-сторінці кафедри необхідно буде постійно оновлювати інформацію про творчі й наукові досягнення кожного викладача, щоб студенти мали змогу знайомитися та співпрацювати з ними.

Меті професійного виховання безпосередньо будуть відповідати й дисципліни спеціалізації кафедри, тематичні спеціалізації, ознайомча та виробнича практики. Так, на кафедрі успішно працює й надалі буде зберігати свій рейтинг тематична спеціалізація – «Політична журналістика», яка здобула популярність у навчальному процесі завдяки глибокому аналізу

практичної діяльності відомих журналістів, що пишуть на політичні теми, розумінню та осмисленню основних політичних стратегій і тактик, які запроваджує держава у своїй діяльності, творчій атмосфері, яка панує на заняттях, та копіткій роботі студентів над реалізацією своїх творчих завдань з політичної тематики. Подібна атмосфера партнерських взаємозв'язків викладача зі студентами існує й буде й надалі зберігатися під час занять з дисциплін «Газетно-журнальне виробництво», «Агенційна журналістика», «Жанри в інтернет-медіа», а також під час захистів ознайомчої і виробничої практик. Ці дисципліни – крок до творчого зростання студентів, їх професійного становлення, розуміння соціальної відповідальності свого майбутнього фаху. У 2019 – 2024 рр. кафедрі необхідно буде за підтримки адміністрації Інституту журналістики працювати над розробкою та впровадженням нових тематичних спеціалізацій – «Економічна журналістика», «Медична журналістика» «Таблоїдна журналістика», «Туристична журналістика», «Блогова журналістика» та інші, а також долучитися до підготовки окремих спецкурсів з наукової спеціалізації кафедри відповідно до навчальних планів Інституту журналістики.

Невід'ємною частиною професійного зростання студентів є і буде залишатися патріотичне виховання, до якого викладачі кафедри періодичної преси докладають й надалі докладатимуть чимало зусиль (екскурсії до історико-меморіальних заповідників і музеїв, відвідування різноманітних вистав, виставок і художніх презентацій, організація та проведення майстер-класів, зустрічі з відомими журналістами, публіцистами, що відбуватимуться як у навчальний, так і позанавчальний час). Цей напрям необхідно й далі продовжувати, дбаючи про долучення студентів Інституту журналістики до осмислення і розуміння історії та сьогодення нашої держави.

Міжнародні освітні й наукові зв'язки

Кафедра періодичної преси як підтримувала так і підтримуватиме і розширюватиме різноманітні зв'язки з журналістами-практиками та вченими

у медіагалузі з інших країн. Така співпраця на рівні проведення конференцій, участі у наукових розробках, публікації статей у наукових журналах та збірниках існує і буде розвиватися із науковцями факультету політичних наук і журналістики Познанського університету ім. Адама Міцкевича (Польща), Університету Humanitas (м. Сосновець, Польща), Університету «BATH SPA» (Англія), Університету «PASSAU» (Німеччина), Академії ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща) та інші. Важливо, щоб така співпраця із зарубіжними колегами продовжувалася також і в межах наукових міжнародних контактів Інституту журналістики та Київського національного університету імені Тараса Шевченка, щоб активніше долучатися до міжнародних зав'язків, виходити на етап участі запрошених викладачів у навчальному процесі, пошукати науково-дослідницьких проектів.

Підготовка професорсько-викладацького складу

Нині при кафедрі навчається 2 аспіранти (хоча у попередні роки їх кількість була значно більшою). Колишні випускники кафедри періодичної преси (студенти, аспіранти, докторанти) активно працюють на факультетах журналістського напрямку багатьох вищих навчальних закладах України та у різних засобах масової інформації. Виходячи з цього, на кафедру в 2019 – 2024 рр., за погодженням з адміністрацією Інституту журналістики, необхідно залучати більше аспірантів та докторантів з тим, щоб вони в майбутньому змогли долучитися до викладацької роботи не тільки на кафедрі періодичної преси, а й в інших вищих навчальних закладах країни.

Ефективність роботи наукових керівників та консультантів є важливим показником діяльності кафедри, тому варто вимогливо підходити до кожної наукової теми й результатів дослідження. Необхідно також дбати і про те, щоб професорсько-викладацький резерв кафедри надалі формувався завдяки власним випускникам аспірантури та докторантури.

Важливим фактором успішної діяльності кафедри, її навчально-методичного та наукового потенціалу передбачається стажування на її базі

викладачів інших вищих навчальних закладів. Це дає можливість формувати позитивну іміджеву репутацію як самої кафедри періодичної преси, так і Інституту журналістики та Київського національного університету імені Тараса Шевченка загалом.

Кадрова політика

На кафедрі періодичної преси станом на квітень 2019 року працюють 2 професори, 7 доцентів та 1 асистент (всі мають захищені докторські та кандидатські дисертації). Необхідно в майбутньому зважати й на перспективи розвитку кадрового потенціалу кафедри, в основі якого мають бути принципи залучення до роботи на кафедрі нових викладачів. Насамперед, це мають бути фахівці, у яких є досвід роботи в медіагалузі, які мають педагогічний хист та бажання працювати у вищих закладах освіти, а також вільно володіють іноземними мовами.

Понад 80% членів кафедри активно співпрацюють з різними медійними структурами, а це відіграє й буде відігравати неабияку роль при викладанні фахових дисциплін, де можна наводити реальні та переконливі приклади з сучасної професійної діяльності ЗМІ. Надалі такий відсоток викладачів у складі кафедри необхідно розширювати за рахунок збільшення годин педнавантаження та введення нових вибіркового дисциплін у бакалавраті, а також за рахунок підготовки на кафедрі гарантів освітніх магістерських програм. Така діяльність кафедри буде співвідноситись з прийняттям та затвердженням Міністерством освіти і науки України нових журналістських стандартів у освітній журналістській галузі. Відповідне збільшення кількісного та якісного потенціалу кафедри у 2019 – 2024 рр. можливе лише за підтримки та сприяння дирекції Інституту журналістики.

Однією з форм «професіоналізації» викладачів кафедри буде їх обов'язкове стажування в медіаорганізаціях із відривом та без відриву від виробництва. І саме в такий спосіб члени кафедри зможуть долучатися безпосередньо до розвитку інноваційних процесів у медіагалузі, формування

редакційної політики медіаструктур, професійної майстерності та творчості журналістів.

Програму розвитку кафедри періодичної преси Інституту журналістики підготувала в.о. завідувача кафедри, кандидат історичних наук, професор, Заслужений журналіст України **Пристапенко Тетяна Олегівна**.

Обговорено та прийнято за основу рішенням кафедри періодичної преси (витяг із протоколу засідання кафедри № ____ від _____ 2019 року)